

Uudised

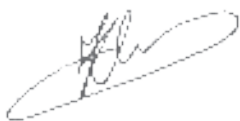
Hea klient!

Meedias jookseb läbi üsna palju numbreid selle kohta, mis meie põllumajanduses toimub. Jõudluskontrolli osakaal loomaliigiti on küll väga erinev, kuid samas annavad muutused jõudluskontrollis võrreldes eelmise aastaga üsna täpse pildi meie aretuspopulatsioonist ning võimaldavad hinnata kohaliku aretuse lähitulevikku.

Väga palju räägitakse tänases olukorras piimandusest ja seakasvatusest. Piimaveiste jõudluskontrollis on karjade arv vähenenud 733 karjalt 679 karjani. Piimalehmade arvu muutumist vaadeldes tuleks eristada lüpsvaid lehmi ja noorkarja, kus vähenemine on toimunud vastavalt 4472 lüpsilehma (91 826 lehmal 87 354 lehmale) ja 1784 noorloomale (84 229 noorloomalt 82 445 noorloomale) võrra.

Seakasvatuse numbritest rääkides tuleb kindlasti rõhutada, et sigade jõudluskontrollis toimuv ei peegelda terve Eesti olukorda (sigade jõudluskontrolli osakaal on võrreldes piimaveistega oluliselt väiksem), küll aga meie kohalikus aretuses toimuvat. Karjade arv sigade jõudluskontrollis on aastaga vähenenud 8 karja võrra (32 karjalt 24 karjale) ning emiste arv arv 4073 võrra (11 915 emiselt 7842 emisele) ehk täna tuleb meil nentida, et jõudluskontrollis olevate emiste arv moodustab kõigest 65% emiste arvust möödunud aastal samal ajal.

Kõige positiivsem on olukord lihavesiste jõudluskontrollis, kus osalevate karjade arv on mõnevõrra tõusnud ning ammlehmade arv on suurenenud 11 020 ammlehmalt 11 890 ammlehmale ning mullikate arv on suurenenud 632 mullika võrra (10 955 mullikalt 11 587 mullikale).

Kaivo Ilves
Eesti Põllumajandusloomade
Jõudluskontrolli AS-i juhataja

Uued võimalused Postipoisis

Kõrvamärkide ja muude kaupade tellimise rakenduses Postipoisis on nüüd täiendavad võimalused.

Laiendasime inimeste ringi, kes saavad Postipoisi kaudu kaupu tellida. Varem said seda teha vaid mobiil-ID ja ID-kaardi kasutajad, kellel olid nn karja omaniku õigused. Praegu saavad kaupu tellida kõik karja andmetele ligipääsuõigust omavad inimesed, kes sisenevad EPJ internetirakendustesse mobiil-ID või ID-kaardiga. Kaupade tellimist Postipoisi kaudu kirjeldasime eelmises infolehes.

Teine uuendus on võimalus asenduskõrvamärke tellida EPJ Postipoisi kaudu. Asendusmärkide tellimiseks pakub PRIA loomaomanikule kahte varianti: e-PRIA ja dokumendi "Kõrvamärgi kadumine või loetamatuks muutumine" esitamise kaudu. EPJ pakub selle dokumendi täitmiseks, digiallkirjastamiseks ja PRIA loomade registrile saatmiseks lihtsat rakendust.

Miks kasutada just EPJ rakendust? EPJ kaudu tellides saab valida tellitava asenduskõrvamärgi suurust (see võimalus PRIA-st tellides puudub). Kui kadunud kõrvamärk oli tava suuruses, kuid asendusmärgiks soovitakse suurt kõrvamärki või vastupidi – suure märgi asemel soovitakse tava suuruses kõrvamärki, saab selle tellimisel ära märkida. Sama käib EID-märkide kohta – soovitud asenduskõrvamärgi tüüpi on võimalik valida. Tellida saab vaid asenduskõrvamärke! Lisakõrvamärkide (plastkõrvamärgi asendamiseks EID-märgiga) tellimiseks on endiselt EPJ kodulehel olev tellimiskeskond *Elektrooniliste kõrvamärkide tellimine*.

Lisaks märgi suuruse valikule saab asendusmärkide tellimisel näidata ka, millisel viisil soovitakse märgid kätte saada – EPJ kontorist, postiga, pakiautomaati, kulleriga või EPJ piimaproovide kogumisautoga. Omniva kaudu saadavale kaubale saab EPJ mittelepinguline klient või klient, kellel on maksetähtaja pikalt ületanud arveid, teatada oma tasumiseelistuse – lunamaks või ettemaksuarve.

Asendusmärkide tellimisel kontrollib rakendus, kas loomapidajal on õigus antud kõrvamärki tellida (kas esitatud numbriga loom on loomapidaja karjas). Samuti antakse teada, kui sama numbriga kõrvamärk on

hiljuti tellitud, et tellija saaks üle kinnitada, kas ta vajab selle numbriga asendusmärki uuesti või loobub tellimisest. Täpsed juhised on kirjas asendusmärkide tellimise rakenduses.

EPJ kaudu tellitud asendusmärkide tellimuse seisu näevad Vissukese kasutajad vaates *Vissuke – Üle karja – Asendusmärkide tellimine*.

Asenduskõrvamärkide tellimise rakendus on disainitud niimoodi, et seda saab kasutada ka nutiseadmep.

Moldova nõustamine

ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) eestvõttel on Moldovas käimas projekt, mille tulemusena paraneb sealne piimaveiste aretuse infrastruktuur. FAO kutsel jagab oma kogemusi ka EPJ, et arendada sealset piimaveiste jõudluskontrolli süsteemi. Peale esimest visiiti Moldovasse võib aga nentida, et jõudluskontrolli arendamine algab neil sisuliselt nullist, sest puudub nii piimalabor kui ka infosüsteem andmebaasiga. Pilootprojekt jõudluskontrolli käivitamiseks toimub tõenäoliselt koostöös Euroopa Liidu rahastusprojektiga, sest paralleelselt on käivitunud ka sealse ülikooli piimalabori sisustamine ning katsefarmi ehituse rahastamine. Projekt peaks lõppema detsembris 2016. aastal, kuid kuna projekti algus venis, siis tõenäoliselt lükkub ka lõpptähtaeg 2017. aastasse.

Leedu nõutab kogemusi

Oktoobris külastas meid delegatsioon Leedust. Gruppi kuulusid sealsete kõrvamärkide müüja esindaja ning Leedu veiste tõuaretajate assotsiatsiooni juhtkond. Külaliste huviks oli elektrooniliste kõrvamärkide kasutamine Eestis ning piimaveiste jõudluskontrolli süsteemi ülesehitus. Leedu külalistele avaldasid muljet EPJ poolt tootjatele pakutavad internetirakendused ja teenuse kiirus. Arutelude tulemusena saime võõrustajatena nentida, et Eestis ei ole jõudluskontroll riiklikult niivõrd reguleeritud kui Leedus ning meie jõudluskontrolli teenust on arendatud lähtudes loomapidajate soovide ja vajadustest.

EPJ pakub alates maist loomapidajatele teenust, mis võimaldab määrata lehma tiinuse jõudluskontrolli piimaproovist. Testiga saab lehma tiinust kontrollida alates 28. tiinuspäevast kuni kinnijätamiseni.

15. oktoobriks 2015 oli EPJ laboris analüüsitud 1121 tiinuse testi. 756 proovi analüüsitulemus tunnistas lehma tiineks, 54 proovi tulemusel põhjal ei saanud otsustada, kas lehm oli tiine või mitte. 311 proovi analüüsitulemus näitas, et lehm ei olnud tiine.

84 lehma tiinust on kontrollitud kaks või enam korda. Kordusproovide üheks põhjuseks on eelmise proovi tulemus “kontrolli uuesti” ehk proovi analüüsitulemusel põhjal ei saa otsustada, kas loom on tiine või mitte. Korduvat testimist on rakendatud ka vabapaaritust kasutavates karjades, kus ühel kuul mittetiineks tunnistatud loomi on järgmisel kuul uuesti kontrollitud. Kui vabapidamiskarjas tehakse proove kindla ajavahemiku järel, on loomapidajal võimalik prognoosida ka ligikaudset poegimisaega. Mõned loomapidajad on tiinuse hilisemas staadiumis üle kontrollinud ka varasema testiga tiineks tunnistatud loomad.

Kui vaadata, millal pärast viimast seemendust on test tehtud, torkab silma, et 46 lehmale on viimasest registreeritud seemendusest möödunud vähem kui 28 päeva. Kui tegu ongi ainsa seemendusega, ei ole nii varajane proovi tegemine mõistlik, kuna analüüsitulemusel põhjal ei saa me kindlalt öelda, kas lehm on/ei ole tiine. Lehm võib küll olla tiinestunud, kuid spetsiifiliste glükoproteiinide (PAG) tase piimas ei ole veel piisavalt kõrge.

Paljude proovide puhul tundub, et kontrolliti viimasele registreeritud seemendusele eelneva seemenduse tulemust, sest proovi tulemus oli positiivne, s.o lehm oli tiine. Vastupidisel juhul, kus proovi tulemus oli negatiivne ja viimane registreeritud seemendus oli üsna hiljuti, tundub, et tiinuse testi saatjal puudus info viimaste seemenduste kohta (seemendused ei olnud õigeaegselt registreeritud). Seetõttu soovitame alati enne proovide saatmist veenduda, et viimasest seemendusest oleks möödunud vähemalt 28 päeva ning et kõik tegevused karjas oleks korrektselt registreeritud. Nii jäävad ära asjatud kulud.

408 proovi on tehtud 28–45 päeva pärast viimast seemendust. Nendest loomadest osutus tiineks 69%, mittetiineks 26% ja 5% loomade tiinus vajab teistkordset kontrolli. 173 tiinuse testi tehti 46–60 päeva pärast viimast registreeritud seemendust. 65% nendest loomadest olid tiined, 32% mittetiined ja 3% vajasis uut kontrolli. 166 proovi tehti 61–90 päeva pärast seemendust. Nende proovide vastused olid järgmised: 67% – tiine, 26% – mittetiine, 7% – kontrolli uuesti.

91–150 päeva oli viimasest seemendusest möödunud 126 tiinuse testi ja 151 või rohkem päeva 115 testi puhul. Nende proovide tulemused olid vastavalt: 78% ja 82% – tiine, 20% ja 16% – mittetiine ning 2% – kontrolli uuesti.

Ülejäänud testide puhul me seemenduse/paarituse kuupäeva ei tea. Tõenäoliselt on tegu loomade tiinuse kontrolliga, kus vabapaaritusperioodi ei ole EPJs veel registreeritud. Mõnel puhul on ilmselt seemendus registreerimata. Nende proovide analüüsitulemustel olid 53% lehmadest tiined, 39% mittetiined ja 8% vajasis uut kontrolli.

Kindlasti on igal tiinuse testi tegijal oma eesmärk, millal ja milliseid loomi kontrollida. Ligi 70% proovidest on tehtud 28–90 päeva jooksul pärast viimast teadaolevat seemendust. See näitab, et loomaomanikud on huvitatud mittetiinete lehmade avastamisest võimalikult vara.

Enne piimaproovi saatmist tiinuse testiks veenduge, et looma seemendamiseks on möödunud vajalik arv päevi ning et kõik seemendused on ka korrektselt ja õigeaegselt registreeritud.

Aire Pentjärv
väliteenistuse osakonna juhataja

Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu (ETKÜ) initsiatiivil on käsil piimaveiste paaride valiku programmi täiendamine. Töö ei ole veel valmis saanud, aga mõningad muudatused on programmi jõudnud. Programmi on täiendatud pullide uute aretustunnustega ja muudetud on aretusväärtuste tunnuste piire.

ETKÜ kehtestatud aretusväärtuste piire saab vaadata Vissukesse lisandunud *Paaride valik->Kirjeldused* alammenüü alt.

Järgnev jutt käib vaid „Karja taseme valiku” kohta, „Looma taseme valik” vajab veel uuendamist.

Pullide valikus saab teha valikut järgmistele lisandunud aretustunnustele: STAV – tootlik aeg; SGAV – sigivus (uuslõpsiperioodi pikkus); isapoolne poegimiskergus; isapoolne surnultsünd; lõpsikiirus; toitumus; liikuvus.

Kaht viimast tunnust nimekirjas hinnatakse küll vaid EHF pullidele, ülejäänud tunnused on mõlemale tõule ühised.

Üsna tuntavalt on muudetud seemendusplaanis emaslooma pullide valiku hüpikakent. See sisaldab üksikasjalikku infot, et programmi pakutud pullide valikus „peenhäälestust” teha ja see otsustus seemendusplaanis ja emaslooma juures fikseerida. Emaslooma jaoks fikseeritud pull/pullid näidatakse seemendusplaani *Ekstra* veerus * kaudu ja see jääb muutmata ka karja järgnevate seemendusplaanide koostamisel. Nii on karja jaoks võimalik teha seemendusplaan erinevate pullidega ja juba tehtud otsused ei lähe kaduma. Seemendusplaan on lisatud teinegi veerg *Looma juures*, mis näitab pulle, kes on emaslooma seemendamise jaoks fikseeritud.

Paaride valiku programmi kirjeldus on kahjuks veel uuendamata, kuid ehk on sellest kirjutisest abi.

Kalle Pedastsaar
IT juht

Vissuke mobiilisõbralikumaks

Kui Vissukese arendusega 2004. aastal alustasime, siis eeldasime, et programm töötab laua- või sülearvutil, mille ekraani lahutusvõime on alates 1024x768 pikslist ja ekraani diameetri pikkus on alates 15 tollist. Tänapäeval ei ole need nõuded arvutitele probleemiks, kuid tahvelarvutite ja eriti mobiiltelefonide jaoks on see takistuseks: ekraan on liiga väike, et normaalselt mahutada arvutiekraani jaoks loodud lehekülgi. Kui infot on veel kuidagi võimalik lugeda, siis eriti ebamugav on puuetundlikul ekraanil linkide, nuppude ja menüüde kasutamine.

Vissuke on tehtud mobiilisõbralikumaks ja Vissukese kasutamisel nutiseadmetega (iOS, WinPhone, Android) on olulisemad muudatused järgmised:

- Menüü on kohandatud tööks puuetundliku ekraaniga. Nutitefonidel näidatakse menüüd vaid menüü ikoonile klõpsates, suuremate ekraanide puhul näidatakse menüüd vaikimisi.

- Sündmuste sisestamine nutiseadmetel on veel probleemne ja sellepärast sündmuste linki menüüs ei näidatagi.

- Uue kujunduse on nutiseadmetel saanud „Üle karja“ mitmed valikud: Täpsustus, Inventuur, Veiste käive, Kontroll-aasta, Kontroll-lõpsid.

- Täiesti uus kujundus on ka looma täpsustatud andmete näitamisel.

Hea uudis on see, et kui uus kujundus ei meeldi või ei tööta ootuspäraselt, siis saab tagasi minna tava-Vissukesse ja tava-Vissukese uuesti mobiilisõbralikumaks variandi peale.

Vissukese kasutamine nutiseadmetel on veel kaugel ideaalist, kuid algus on tehtud.

Kalle Pedastsaar

Taani õppereis

ETKÜ korraldas koostöös Germalo Reasidega 1.–5. juulil õppereisi Taani, millest ka minul avanes võimalus osa võtta.

Esimene sihtkoht oli Herningis toimuv Taani rahvuslik põllumajandusnäitus. Näitusel olid esindatud peaaegu kõik põllumajandusloomade liigid – veised, hobused, lambad, kitsed. Hämmastas osalevate loomaliikide ja -tõugude mitmekesisus ja näituseväljaku areenide ja hallide rohkus. Igal tõul oli oma konkurss eelvoorude ja finaaliga. Kogu aeg toimus loomade liikumine ühelt võistlusväljakult teisele, mis sujus ja toimus rahulikult. Loomanäituste traditsioonid on mujal Euroopas tunduvalt pikemad ja meie loomakasvatajatel on sealt veel palju õppida. Näituse üks erilisemaid kohti oli nn jäneste takistushüpe. Kui kõik teavad ratsaspordis, mis on takistussõit, siis kujutlege end samasugusele tõketega, ainult väga väikesele platsile, kus üle takistuste hüppavad jänked ja siis mõtlecki, mille kõigea inimesed koos oma loomadega tegelevad.

Järgmisel päeval oodati meid aretusfirmas VikingGenetics, kus lisaks aretusala seale ettekandele tutvustati pulle ja laborit.

VikingGenetics ühendab kolme põhjamaad – Taanit, Soomet, Rootsit ja kuulub Euroopas kolme mõjukama seemendusorganisatsiooni hulka nii sperma tootmiselt kui müügi poolest ning on esindatud kolme piimatõu aretussuunaga:

- VikingHolstein: ca 600 000 lehma (10 054-4,03-3,37)
- VikingRed: ca 273 000 punase tõu lehma, neist 34 000 Taani punast (8809-4,30-3,49)
- VikingJersey: ca 68 000 lehma, peamiselt Taanis (7199-5,87-4,13)

Aastas testitakse umbes 500 džörsi pulli ja spermat müüakse lisaks Euroopale veel Ameerikasse, Lõuna-Aafrikasse ja Okeaaniasse.

Aretuseesmärk on lehmade kõrge tootlikkus, hea tervis ja sigivus, ratsionaalne välimik ja jalad.

Kunstliku seemendamise jaamas on ca 1000 pulli ja aastas müüakse üle 4 miljoni doosi spermat, sh ka Eestisse. Aastas toodetakse 200 000 doosi suguselekteeritud spermat, mille tööprotsessi ja aparate oli võimalik laboris näha, küll ainult läbi klaasi.

Lisaks aretuskeskusele külastasime Taani veisekasvatuse uurimiskeskuse lüpsikarja robotlauta, kus on katses kaks tõugu, holstein ja džörsi. Peamiselt tehakse söötmiskatseid ja praegu uuritakse punase ristiku mõju piimatootmisele ja sigivusele. Põnev oli see, et kõik loomad said süüa individuaalselt, huvitavast söötmisboksist, kus fikseeritakse looma kohta täpne söödud toidukogus, kellaajad ja söömistihedus.

Üks päev oli planeeritud karjakülastusteks, kus mõlema koha peremeesteks noored talunikud, kes on vanemate alustatu üle võtnud. Maisipõldudel ja rohumaadel kasutatakse kunstlikku niisutust, tänu millele saadakse rohumaalt 4-5 niidet. Nii nagu meie kevad ja suve algus olid jahedad, olid need ka Taanis ja talunikud muretsesid maisi kasvu pärast. Koos meiega saabus aga Taani nn Aafrika soojalaine ja päeval tõusis temperatuur kuni +30 kraadini. Peamine probleem on sama, mis meil – madal piimahind, kuid rõõmustav on see, et piimakvoot ei takista enam tootmist ja mõlemad talunikud on asunud karja suurendama. Reisieltskonnast käis läbi kahin, kuuldes madalast piimahinnast 0.28–0.30€/kg, sest oleksime õnnelikud, kui sellist piimahinda ka meil makstaks. Piimahinna alanemise proportsioonid on Taanis enam-vähem samad, mis Eestis.

Karjades, kus ühes peeti holsteini ja teises taani punast tõugu lehma, on lüpsikarjale ehitatud uued vabapidamislaudad ja lehma lüpsatakse lüpsiplatsil. Ratsioonis on 1/3 maisisilo,

1/3 rohumaasilo, 1/3 vilja ja kontsentrante, üks ratsioon kõigile lüpsvatele lehmadele ning loom sööb 23 kg kuivainet päevas. Pullvasikad realiseeritakse 3-nädalaselt lihatootjale nuumaks, lehmikud kasvatatakse oma karja täienduseks ja ka tõumüügiks. Mõlemad talunikud seemendavad ise ja kasutavad suhteliselt palju suguselekteeritud spermat. Uutes lautades on populaarseks allapanuks saanud liiv, mida jalatervise seisukohalt peetakse võlusõnaks. Kuus kulub liiva lehma kohta kuni 8 kg. Väga tähtsaks peetaksegi jalgade tervist. Kasutatakse jalavanne ja sõrgu värgitakse kolm korda aastas. Naaberfarmerid teevad omavahel koostööd ja jagavad söödatootmiseks vajalikku tehnikat.

Kokkuvõtteks – Taani on Euroopa kõrgeima piimatoodanguga riik, kus toodetakse üle 5 miljoni tonni piima aastas, statistiline piimatoodang on 9452 kg lehma kohta. Taanis on 1 553 000 veist, neist 35,2% piimalehmad. Peetakse kolme piimatõugu – holstein, džörsi ja taani punane tõug.

Maire Põhjala

väliteenistuse osakonna jõudluskontrolli spetsialist

Soodustus ja paberivaba arve

Soovime meelde tuletada soodustust, mida meie klientidel on võimalik saada hea maksekäitumise puhul.

Piimaveisekasvatajatele anname piimaproovi tegemisel soodushinda, kui neil puuduvad maksetähtaja ületanud võlad ja kolme viimase kuu arved on laekunud õigel ajal:

- karjadel, mille suurus on alla 50 põhikarja lehma seisuga 1. jaanuar, on soodustus 2 senti piimaproovilt;
- karjadel, mille suurus on 50–200 põhikarja lehma seisuga 1. jaanuar, on soodustus 3 senti piimaproovilt;
- karjadel, mille suurus on 201 ja rohkem põhikarja lehma seisuga 1. jaanuar, on soodustus 4 senti piimaproovilt.

Arvemajanduse muudab mugavamaks ja kiiremaks võimalus tellida paberivaba arve, mis tuleb otse soovitud e-posti aadressile. Kõige hõlpsam on tellida paberivaba arve Vissukesest. Seda saab teha Omaniku õigustes kasutaja, valides menüüst *Seaded – eArved*. Vajadusel saab ka seda e-posti aadressi sealsamas muuta.

Teine võimalus on saata vabas vormis avaldus paberivaba arve saamiseks e-posti aadressil epj@epj.ee.

Kui tellite paberivaba arve e-posti aadressile, siis tuleb meele pidada, et see postkast peab olema toimiv ja regulaarselt jälgitav.

Kadri Hermits

pearaamatupidaja

Tähelepanu

Kui Te kasutate jõudluskontrolli andmete edastamiseks ja vaatamiseks peamiselt Vissukest, on võimalik pabertrükkidest loobuda. Kõik jõudluskontrolli raportid on kättesaadavad Vissukese alajaotusest *Raportid – Postituse koopiad*. Paberivaba teenuse kasutamine on võimalik vaid siis, kui on tellitud ka paberivaba arve. Paberivaba teenuse tellijad saavad ühekordset soodustust kuni 20 eurot.

Pabertrükkidest loobumiseks palume saata sellekohane teade e-posti aadressil epj@epj.ee.

Auditeerijad Hiinast

Hiina Rahvavabariigi inspektorid auditeerisid 15. septembril EPJ labori töökorraldust ja kvaliteedisüsteemi toimimist. Auditi juures viibis ka Hiina saatkonna majandusesindaja. Audiitorid jäid labori töö ja kvaliteedisüsteemiga rahule. Nende hinnangul on labori protseduurid korrektselt dokumenteeritud ja igapäevatoos rakendatud. Proovide käitlemine ja analüüsitulemused on auditeerijate arvamusel usaldusväärsed.

Hiina inspektorite visiit oli osa Eesti ettevõtete tunnustamisprotsessist, et saaks võimalikuks piimatoodete eksport Hiina Rahvavabariiki.

Mart Kuresoo
labori juhataja

Täiendavad aretustunnused lihavede geneetilises hindamises

Septembris avaldati lihavede jõudlusprogrammis Liisu aretuspulvide geneetilise hindamise tulemused.

Selguse huvides on lisatud ka hindamistulemuste avaldamise tingimused.

Täiendavate aretustunnustena järglaste kasvukiiruse ja tütarde piimakuse kõrval on esmakordselt avaldatud järglaste sünnimassi, järglaste sünnikerguse ja tütarde poegimiskerguse aretusväärtused.

Mart Uba
IT-osakonna geneetilise hindamise juht

Läänemaa esindus kolis

Haapsalu kontor kolis II korrusel allapoole ja asub nüüd I korrusel, Jaani tn 10.

Kontaktandmed EPJ-s

Selleks, et kõrvamärgid, kirjad jõudluskontrolli tulemustega ja muu info jõuaks alati kiiresti kliendini, on väga oluline, et EPJ-s oleksid klientide õiged kontaktandmed – aadress (sh talu nimi), telefoninumbriid, e-posti aadress.

Palume Teil üle vaadata, kas EPJ andmebaasis on kehtivad kontaktandmed. Selleks on mitmeid võimalusi.

Esmalt aadress, mis on jõudluskontrolli vastustel või postipakil. Vissukese kasutajad leiavad kontaktandmed: *Vissuke – Üle karja – Täpsustus*; Liisu kasutajad: *Liisu – Varia – Üldandmed ja kontakt*. Possu kasutajad saavad andmeid kontrollida Possu portaalist.

Kui kontaktandmed on muutunud, palume sellest kindlasti EPJ-le teada anda. Selleks võib helistada telefonil 738 7700 või saata e-kiri epj@epj.ee. Palume kindlasti üle kontrollida, kas aadressis on õige talu nimi. Omniva kannab posti maapiirkondades laiali talu nime järgi ning kui see puudub või on vale ja postivedaja ei tunne piirkonda inimesi, võib juhtuda, et saadeti tuleb meile tagasi.

Loomapidajad, kes tellivad kõrvamärke ja muid kaupu Postipoisi kaudu, saavad seal ise märkida, millisel aadressil nad pakki soovivad ja millisele telefonile/e-posti aadressile teade saata. Kui need erinevad praegu andmebaasis olevatest, kuid ka jõudluskontrollialases suhtlemises soovitakse neid kasutada, andke sellest e-kirjaga teada.

Muhedat

Abielupaar on koos elanud juba aastaid, kui ühel hommikul kohvilauas küsib naine: "Tead, kallid, naabrimees suudleb alati oma kaasat enne tööleminekut. Miks sina kunagi seda ei tee?" "Teeksin seda meeleldi, aga ma ei tunne teda nii hästi."

Tööjuubilarid

Septembris tähistas kaks EPJ töötajat 35 aasta möödumist oma esimesest tööpäevast jõudluskontrolli süsteemis: labori analüütik **Grista Kuuskla** 22. septembril ja klienditeenindaja **Lea Käärrik** 24. septembril.

18. detsembril tähistab labori autojuht **Kalle Noorma** oma 15. tööaastat jõudluskontrollis.

www.epj.ee
epj@epj.ee

F. R. Kreutzwaldi 48a, 50094 Tartu

Piimavede jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga- ja Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru, Pärnu- ja Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7746
Raamatupidamine	738 7769

Labor

F. R. Kreutzwaldi 46, 51006 Tartu	
Tel	738 7726
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade jõudluskontrolli spetsialistid

Harjumaa	Maire Põhjala	Teaduse 2, Saku, Harju mk	tel 679 6419	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Maire Tamm	Mäe 2, Käina	tel 463 1147	gsm 5332 4204	1. ja 3. K 12.00-16.00
Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27, Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10 II korrus, Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00
Järvamaa	Saive Kase	Pärnu 58 II korrus, Paide	tel 385 0286	gsm 524 0147	K 9.30-13.30
Lääne-Virumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2, Piira, Lääne-Viru mk	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Jaani 10 I korrus, Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1, Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Maire Põhjala	Haapsalu mnt 86, Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7886	E 9.30-15.30
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6, Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Maire Tamm	Kohtu 10, Kuressaare	tel 453 1352	gsm 5332 4204	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215, Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Aia 17-202, Valga		gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Saive Kase	Vabaduse plats 4-317, Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11 II korrus, Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	T 10.00-13.00